

Бикова Тетяна Борисівна,
доктор філософії, викладач фахових дисциплін
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

На глобальній економічній арені вимальовуються чіткі тенденції до поширення концепції інклюзивного зростання, що характеризується зосередженням уваги на досягненні добробуту суспільства в усіх сферах життя. Відповідно до інклюзивної моделі зростання, важливими ціннісними орієнтаціями є забезпечення рівного доступу різних соціальних груп до ринків, ресурсів, регуляторного середовища тощо [1].

Однією з важливих сфер людської діяльності, що сприяє можливостям досягнення інклюзивного зростання у довгостроковій перспективі, є освіта. Не випадково освітні інновації, пов'язані з упровадженням інклюзивного навчання як системи освітніх послуг, гарантовані державою [2]. Безперечно, інклюзія в освіті, реалізуючи мету подолання соціальної ізоляції, будучи наслідком негативного ставлення до поняття різноманітності, на сьогодні є педагогічною інновацією, яка підвищує здатність закладу освіти конкурувати на ринку освітніх послуг та сприяє його розвитку [3].

Ратифікувавши Конвенцію ООН про права інвалідів [4] у 2009 році, Україна взяла на себе зобов'язання не лише визнавати право осіб з інвалідністю на освіту, а й забезпечувати інклюзивну освіту на всіх рівнях і навчання протягом усього життя. На державному рівні зроблені перші кроки. З метою визначення організаційних засад інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) та реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобування якісної професійної підготовки було прийнято відповідний порядок [5]. Зміст цього документу є основою підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання.

Розширенню уявлень студентів спеціальності 015 Професійна освіта, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)» сприяє ознайомлення на заняттях з організації та методики професійного навчання з рівнями підтримки осіб в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб [6] та методичними рекомендаціями щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти [7].

Для з'ясування стану розуміння майбутніми майстрами виробничого навчання важливості й перспективності опанування основ педагогічної діяльності в умовах інклюзивного навчання та рівня їх готовності до роботи з учнями з особливими освітніми потребами одним із завдань практичної роботи за темою «Реалізація інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» було розробити порядок дій майстра виробничого навчання за умови появи в навчальній групі учнів, що вимагають першого рівня підтримки (коли інклюзивна група не створюється, додаткове фінансування не передбачено, заняття проводиться за звичайним розкладом).

У процесі обговорень результатів виконання практичного завдання було з'ясовано, що майбутні молодші фахові бакалаври з професійної освіти чітко розуміють перспективу того, що їхня професійна діяльність із великою ймовірністю буде пов'язана з роботою в інклюзивних групах. Однак їхній рівень готовності до таких умов є не достатнім. Зауважимо, що самоусвідомлення студентами недостатнього рівня готовності та здатності до роботи в умовах інклюзивного навчання актуалізує для них самоосвітню діяльність та важливість проходження додаткових курсів підвищення кваліфікації за напрямом інклюзія.

З метою покращення рівня підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання до інноваційної діяльності в умовах інклюзії, до каталогу вибіркового дисциплін за спеціальністю 015 Професійна освіта додали варіативний компонент «Основи інклюзивного навчання».

Отже, інклюзія як педагогічна інновація постійно розвивається, перебуває на стадії пошуку ефективних способів урахування багатоманітності, виявлення й усунення бар'єрів, створення умов присутності, участі та досягнень усіх учасників освітнього процесу та є важливим аспектом підготовки майбутніх працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Список використаної літератури

1. Бобух І. М., Щегель С. М. Стратегічні орієнтири економічного зростання України: інклюзивність як ключовий пріоритет. *Вісник Національної академії наук України*. 2018. № 7. С. 55-70.
2. Словник інклюзивності. URL: https://drive.google.com/file/d/1gBIHRojeFWE0APvvDAmwwhb35Ulpj_-v/view (дата звернення: 8.10.2024).
3. Ковальчук В. І., Агейкіна-Старченко Т. В. Інноваційність у структурі професійної культури менеджера. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (8). <https://doi.org/10.5281/zenodo.12805327>.
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (дата звернення: 8.10.2024).
5. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 8.10.2024).
6. Рівні підтримки в освітньому процесі. URL: https://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=4576 (дата звернення: 8.10.2024).
7. Методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти (лист МОН України №6/668-24 від 04.09.2024 року). URL: https://drive.google.com/file/d/1i5HD6XdE8j44S-0_MC0M0n9E9cgdaJ9a/view (дата звернення: 8.10.2024).